

Europejski Fundusz Rolny
na rzecz
Rozwoju Obszarów Wiejskich

Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich: Europa inwestująca w obszary wiejskie.
Projekt współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach działania 431 *Funkcjonowanie lokalnej grupy działania nabywanie umiejętności i aktywizacja* Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007-2013

**„Tworzenie i rozwój mikroprzedsiębiorstw”
oraz
„Różnicowanie w kierunku działalności
nierolniczej”**

Zasady dofinansowania przedsięwzięć wdrażanych za
pośrednictwem
LGD „E.O. CENOMA”

Szkolenie dla potencjalnych wnioskodawców, Szczurowa, 21.08.2013 r.

Program szkolenia

- Nadwiślańska Grupa Działania „E.O.CENOMA” (LGD) – podstawowe informacje o LGD oraz zasady wyboru wniosków/projektów do finansowania przez LGD „E.O.CENOMA” (cele i przedsięwzięcia LSR, kryteria wyboru, proces oceny);
- Ogólne zasady przyznawania dofinansowania w ramach działania *Tworzenie i rozwój mikroprzedsiębiorstw oraz Różnicowanie w kierunku działalności nierolniczej*
 - beneficjenci, charakter pomocy, poziom dofinansowania, koszty podlegające refundacji, zobowiązania beneficjenta, realizacja i rozliczanie projektów,
- Omówienie dokumentacji aplikacyjnej (wniosek i załączniki);

Stowarzyszenie *Nadwiślańska Grupa* *Działania „E.O.CENOMA”*

- Obszar działania - gminy:
 - Bochnia (powiat bocheński, woj. małopolskie);
 - Drwinia (powiat bocheński, woj. małopolskie);
 - Kazimierza Wielka (powiat kazimierski, woj. świętokrzyskie);
 - Koszyce (powiat proszowicki, woj. małopolskie);
 - Nowe Brzesko (powiat proszowicki, woj. małopolskie);
 - Rzezawa (powiat bocheński, woj. małopolskie);
 - Szczurowa (powiat brzeski, woj. małopolskie).
- Lokalna Strategia Rozwoju (LSR) dla obszaru obejmującego ww. gminy;
- Budżet na realizację zadań zapisanych w LSR (środki pochodzą z Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich 2007-2013)

Program Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007-2013 (PROW 2007-2013)

- Oś 1 Poprawa konkurencyjności sektora rolnego i leśnego (rolnicza)
- Oś 2 Poprawa środowiska naturalnego i obszarów wiejskich (środowiskowa)
- **Oś 3 Jakość życia na obszarach wiejskich i różnicowanie gospodarki wiejskiej (społeczna)**

Działania:

- Podstawowe usługi dla gospodarki i ludności wiejskiej
- Odnowa i rozwój wsi
- **Tworzenie i rozwój mikroprzedsiębiorstw**
- **Różnicowanie w kierunku działalności nierolniczej**

Agencja Restrukturyzacji i
Modernizacji Rolnictwa (ARiMR)

- **Oś 4 Leader** (działania realizowane za pośrednictwem Lokalnych Grup Działania)

Działania:

- Wdrażanie lokalnych strategii rozwoju
 - Odnowa i rozwój wsi
 - **Tworzenie i rozwój mikroprzedsiębiorstw**
 - **Różnicowanie w kierunku działalności nierolniczej**
 - Małe projekty
- Wdrażanie projektów współpracy
- Funkcjonowanie LGD, nabywanie umiejętności i aktywizacja

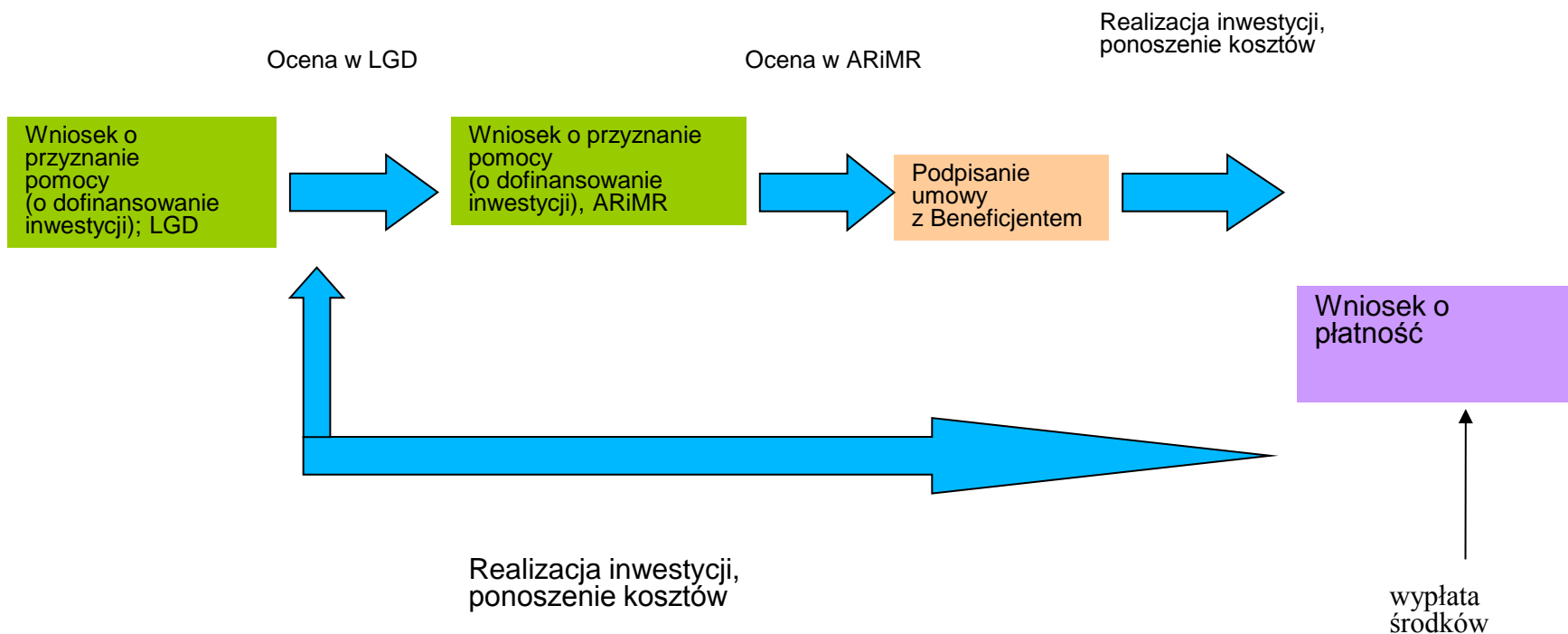
Lokalna Grupa
Działania - LGD/
ARiMR

2 ścieżki

Nabór w „E.O. CENOMA” w 2013 r.

- Termin naboru wniosków:
 - od **23.08.2013** roku do **13.09. 2013** roku
- Miejsce składania wniosków:
 - siedziba Stowarzyszenia Nadwiślańskiej Grupy Działania „E.O.CENOMA” miejscowość: **Szczurowa 32-820, ul. Rynek 4,**
 - od poniedziałku do czwartku i piątek: w godz. od 7.30-15.30
 - czwartek: 9.00-17.00
- Limit środków:
 - Różnicowanie w kierunku działalności nierolniczej – 176.000 zł
 - Tworzenie i rozwój mikroprzedsiębiorstw – 192.000 zł
- Informacje: Biuro Nadwiślańskiej Grupy Działania „E.O.CENOMA” oraz pod numerem tel. 014 / 671- 40-70 lub 671- 41-13
- **Dokumenty do pobrania na stronie LGD E.O. CENOMA:**
www.cenoma.pl (osobna dokumentacja dla każdego działania)

Dofinansowanie inwestycji

Ocena wniosków w LGD

„E.O. CENOMA”

- Ocena z **celami** Lokalnej Strategii Rozwoju;
- Ocena wg kryteriów lokalnych:
 - Oddzielne dla „Mikro” i dla „Różnicowania”
- **„Każda zgłoszona operacja musi uzyskać minimum 40% maksymalnej liczby punktów, jakie można uzyskać za zgodność z kryteriami lokalnymi.”**
(min. 24/60 pkt.)

Różnicowanie w kierunku działalności nierolniczej

Zasady przyznawania
dofinansowania

Cel

- Różnicowanie działalności rolniczej w kierunku podejmowania lub rozwijania przez rolników, domowników i małżonków rolników, działalności nierolniczej lub związanej z rolnictwem, co wpłynie na **tworzenie pozarolniczych źródeł dochodów, promocję zatrudnienia poza rolnictwem** na obszarach wiejskich;

Dofinansowanie

- Projekty (przedsięwzięcia, operacje) związane z **inwestycją** (roboty budowlane, zakupy maszyn urządzeń) realizowaną w ramach **prowadzonej/rozpoczynanej działalności**;
- **Zakres działalności – szczegółowo określone rodzaje działalności wg kodów PKD** (wykaz działalności wspieranych w załączniku do *Rozporządzenia dot. Różnicowania* (z uwzględnieniem wprowadzanych zmian) do pobrania na www.arimr.gov.pl, www.minrol.gov.pl)

oraz dodatkowo wspierana jest:

- **agroturystyka**
 - „Wynajmowanie pokoi w budynku mieszkalnym oraz sprzedaż posiłków domowych lub świadczenie innych usług związanych z pobytem turystów w gospodarstwie rolnym”;
- **wytwarzania produktów energetycznych z biomasy**, z wyłączeniem wytwarzania produktów energetycznych wyłącznie z produktów wymienionych na liście stanowiącej załącznik I do Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej;

Zakres działalności - ogólnie

- usługi dla gospodarstw rolnych lub leśnictwa – **część kodów PKD usunięto**
- usługi dla ludności;
- sprzedaż hurtowa i detaliczna;
- rzemiosło lub rękodzielnicтво;
- roboty i usługi budowlane oraz instalacyjne;
- usługi turystyczne oraz związane ze sportem, rekreacją i wypoczynkiem;
- usługi transportowe;
- usługi komunalne;
- przetwórstwo produktów rolnych lub jadalnych produktów leśnych;
- magazynowanie lub przechowywanie towarów;
- wytwarzanie produktów energetycznych z biomasy;
- rachunkowość, doradztwo lub usługi informatyczne;

Usunięte kody - działalności nie wspierane

- 01.61.Z, 01.62.Z, 01.64.Z, 10.11.Z–10.13.Z, 10.31.Z, 10.32.Z,
- 10.39.Z, 10.41.Z, 10.42.Z, 10.51.Z, 10.61.Z, 10.62.Z, 10.83.Z, 10.91.Z, 10.92.Z, 11.01.Z–11.03.Z, 13.10.D, 46.11.Z,
- 46.21.Z–46.23.Z, 46.31.Z–46.33.Z, 46.34.B, 46.36.Z–46.38.Z i 47.76.Z.

Beneficjent

- Rolnik,
- domownik,
- małżonek rolnika
 - w rozumieniu ustawy o ubezpieczeniu społecznym rolników (czyli ubezpieczony w KRUS);

Warunki dofinansowania

Wnioskodawca/Beneficjent:

- Jest pełnoletni,
- Jest obywatelem państwa członkowskiego UE
- Ma miejsce zamieszkania i miejsce realizacji inwestycji w miejscowości należącej do:
 - gminy wiejskiej,
 - gminy miejsko-wiejskiej, z wyłączeniem miast liczących powyżej 20 tys. mieszkańców,
 - gminy miejskiej, z wyłączeniem miejscowości liczących pow. 5 tys. mieszkańców,
- Uwaga: miejsce zamieszkania albo siedziba Wnioskodawcy musi być na obszarze objętym LSR lub inwestycja musi być realizowana na obszarze objętym Lokalną Strategią Rozwoju (obszar działania LGD)

Warunki dofinansowania

- Wnioskodawca nie wystąpił o przyznanie lub nie przyznano mu renty strukturalnej w ramach PROW 2004 -2006 lub PROW 2007 -2013
- KRUS – jest nieprzerwanie ubezpieczony w pełnym zakresie, przez okres co najmniej ostatnich 12 miesięcy poprzedzających miesiąc złożenia wniosku o przyznanie pomocy,
- Nie będzie realizował projektu jako wspólnik spółki cywilnej;

Warunki...

- Za rok poprzedzający rok złożenia wniosku o przyznanie pomocy, przyznano płatność do gruntów rolnych wchodzących w skład gospodarstwa rolnego posiadanego przez tego rolnika, albo ten rolnik był domownikiem rolnika posiadającego takie gospodarstwo rolne albo jego małżonkiem;

Warunki...

- przedsięwzięcie jest **uzasadnione ekonomicznie**, w tym pod względem kosztów oraz zapewnia osiągnięcie i zachowanie celów działania *Różnicowanie w kierunku działalności nierolniczej*,
- przedsięwzięcie spełnia wymagania wynikające z **obowiązujących przepisów prawa**, które mają do niej zastosowanie (np. przepisy ppoż., sanitarne, BHP, koncesje, zezwolenia, budowlane itp.),
- przedsięwzięcie nie jest finansowane z udziałem innych środków publicznych,
- przedsięwzięcie będzie realizowane w 1 albo 2 etapach, a w przypadku projektu obejmującego inwestycje polegające na nabyciu rzeczy będących przedmiotem leasingu - maksymalnie w 10 etapach,
- płatność ostateczna będzie obejmować nie mniej niż 25% łącznej planowanej wysokości pomocy – w przypadku operacji 2-etapowych (nie obejmujących leasingu).

Realizacja inwestycji

- Realizacja inwestycji nie może się rozpocząć przed dniem złożenia wniosku o przyznanie pomocy;
- Realizacja projektu (inwestycji):
 - 1 etapowe – rozliczenie 24 miesiące od dnia podpisania umowy
 - 2 etapowe – rozliczenie 36 miesięcy od dnia podpisania umowy
 - nie później jednak niż:
 - **do 31 grudnia 2014 r.**

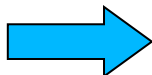
Dofinansowanie inwestycji

Ocena w LGD

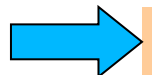
Ocena w ARiMR

Realizacja inwestycji,
ponoszenie kosztów

Wniosek o przyznanie pomocy (o dofinansowanie inwestycji); LGD

Wniosek o przyznanie pomocy (o dofinansowanie inwestycji), ARiMR

Podpisanie umowy z Beneficjentem

Wniosek o płatność

Realizacja inwestycji,
ponoszenie kosztów

wypłata środków

Wysokość i forma dofinansowania

- Refundacja wcześniej poniesionych kosztów:
 - w wysokości 50% kosztów kwalifikowalnych
 - dofinansowanie na poziomie 80 % kosztów kwalifikowalnych —
w przypadku wystąpienia szkody w gospodarstwie rolnym rolnika, spowodowanej przynajmniej przez jedno ze zdarzeń losowych wymienionych w ustawie o ubezpieczeniach upraw rolnych i zwierząt gospodarskich (art.3, ust.2, pkt 2-11a)

Limit dofinansowania

- Pomoc przyznana jednemu beneficjentowi nie może przekroczyć w okresie 2007-2013 :
 - 100 tyś. zł– operacje nie związane z wytwarzaniem biogazu rolniczego lub wytwarzania energii elektrycznej z biogazu rolniczego;
 - 500 tyś. zł - operacje związane z wytwarzaniem biogazu rolniczego lub wytwarzania energii elektrycznej z biogazu rolniczego;
- Podwojenie limitu, gdy wnioski składane (różne):
 - jeden przez LGD
 - drugi bezpośrednio do ARIMR

Koszty podlegające zwrotowi (kwalifikowalne)

- budowa, przebudowa lub remont)połączony z modernizacją niemieszkalnych obiektów budowlanych wraz z zakupem i montażem instalacji technicznej oraz koszty rozbiórki i utylizacji materiałów szkodliwych pochodzących z rozbiórki
- nadbudowa, przebudowa lub remont połączony z modernizacją istniejących budynków mieszkalnych wraz z zakupem i montażem instalacji technicznej oraz koszty rozbiórki i utylizacji materiałów szkodliwych pochodzących z rozbiórki
- zagospodarowania terenu
 - Wraz z kosztami transportu materiałów i sprzętu do miejsca realizacji operacji oraz koszty montażu maszyn;

Koszty podlegające zwrotowi (kwalifikowalne)

- zakup maszyn, urządzeń, narzędzi, wyposażenia i sprzętu;
- zakup sprzętu komputerowego i oprogramowania służącego wsparciu podejmowanej lub rozwijanej działalności nierolniczej;
 - Wraz z kosztami transportu materiałów i sprzętu, maszyn do miejsca realizacji operacji oraz koszty montażu;

Koszty kwalifikowane c.d.

- zakup środków transportu, z tym że:
 - pomocą nie jest objęty zakup samochodów osobowych przeznaczonych do przewozu mniej niż 8 osób łącznie z kierowcą,
 - Wysokość kwalifikowana kosztu zakupu pojazdów samochodowych służących do przewozu osób lub rzeczy, naczep i przyczep nie może przekroczyć trzykrotności pozostałych inwestycyjnych kosztów kwalifikowalnych operacji – w przypadku działalności gospodarczej w zakresie świadczenia wyłącznie usług transportowych
 - Wysokość kwalifikowana kosztu zakupu pojazdów samochodowych, naczep i przyczep służących do przewozu osób lub towarów nie może przekroczyć wartości pozostałych inwestycyjnych kosztów kwalifikowalnych operacji – w przypadku działalności gospodarczej w zakresie innym niż usługi transportowe;
 - Zakup pojazdów samochodowych, przyczep lub naczep nie może stanowić jedynej pozycji kosztów kwalifikowalnych projektu;

Uwaga

- Transport drogowy towarów (kod PKD 49.41.Z):
 - zakup pojazdów przeznaczonych do transportu towarowego nie jest kosztem kwalifikowanym
 - nie dotyczy innych zakupów (wyposażenie, roboty budowlane mogą być kosztem kwalifikowanym)

Koszty kwalifikowalne c.d.

- raty zapłacone tytułem wykonania umowy leasingu, nie przekraczające ceny netto nabycia rzeczy, jeżeli przeniesienie własności tych rzeczy na beneficjenta nastąpi w okresie realizacji operacji, lecz nie później niż do dnia złożenia wniosku o płatność ostateczną.

Koszty ogólne

- koszty ogólne, które są bezpośrednio związane z przygotowaniem i realizacją inwestycji, w wysokości nie przekraczającej 10 % pozostałych kwalifikowalnych kosztów inwestycyjnych objętych współfinansowaniem, w tym:
 - związane z przygotowaniem dokumentacji technicznej operacji, w szczególności koszty :
 - kosztorysów,
 - projektów architektonicznych lub budowlanych,
 - ocen lub raportów oddziaływania na środowisko,
 - dokumentacji geologicznej lub hydrologicznej,
 - wypisów i wyrysów z katastru nieruchomości,
 - projektów technologicznych,
 - opłaty za patenty lub licencje,
 - sprawowanie nadzoru inwestorskiego lub autorskiego oraz koszty związane z kierowaniem robotami budowlanymi.

Uwaga!

- *W Różnicowaniu....* – nie ma obowiązku tworzenia i utrzymania miejsca pracy;

Tworzenie i rozwój mikroprzedsiębiorstw za pośrednictwem *LGD E.O. CENOMA*

Zasady przyznawania
dofinansowania

Cel działania

- Wzrost konkurencyjności gospodarczej obszarów wiejskich, rozwój przedsiębiorczości i rynku pracy, a w konsekwencji - **wzrost zatrudnienia na obszarach wiejskich;**

Dofinansowanie

- Projekty (przedsięwzięcia, operacje) związane z **inwestycją** (roboty budowlane, zakupy maszyn urządzeń) realizowaną w ramach **prowadzonej/rozpoczynanej działalności gospodarczej**;

Działalność podlegająca wsparciu

- Zakres działalności – szczegółowo określone rodzaje działalności wg kodów PKD (wykaz działalności wspieranych na www.arimr.gov.pl).
- Wytwarzania produktów energetycznych z biomasy, z wyłączeniem wytwarzania produktów energetycznych z wyłącznie z produktów objętych załącznikiem I do Traktatu o funkcjonowaniu UE.

Zakres działalności

- usługi dla gospodarstw rolnych lub leśnictwa – **część kodów PKD usunięto (brak wsparcia)**;
- usługi dla ludności;
- sprzedaż hurtowa i detaliczna;
- rzemiosło lub rękodzielnictwo;
- roboty i usługi budowlane oraz instalacyjne;
- usługi turystyczne oraz związane ze sportem, rekreacją i wypoczynkiem;
- usługi transportowe;
- usługi komunalne;
- przetwórstwo produktów rolnych lub jadalnych produktów leśnych;
- magazynowanie lub przechowywanie towarów;
- wytwarzanie produktów energetycznych z biomasy;
- rachunkowość, doradztwo lub usługi informatyczne;

Beneficjent

- **osoby fizyczne, osoby prawne** - podejmujące lub prowadzące działalność gospodarczą, jako mikroprzedsiębiorstwo
- **spółki prawa handlowego nieposiadające osobowości prawnej, wspólnicy spółek cywilnych** – prowadzące/-y działalność gospodarczą, jako mikroprzedsiębiorstwo

Mikroprzedsiębiorca

- zatrudnia mniej niż 10 pracowników (w przeliczeniu na etaty średnioroczne), oraz
- obrót nie przekracza równowartości 2 mln euro, lub
- suma aktywów jego bilansu na koniec roku nie przekraczają 2 mln euro

Warunki...

- **siedziba lub oddział lub miejsce zamieszkania przedsiębiorcy** oraz, w przypadku operacji związanych z nieruchomością (budowa, przebudowa, remont połączony z modernizacją, wyposażenie lub zagospodarowanie nieruchomości), **miejsce położenia nieruchomości**, znajdują się:
- w miejscowości należącej do:
 - gminy wiejskiej albo
 - gminy miejskiej, z wyłączeniem miejscowości liczących powyżej 5 tys. mieszkańców, albo
 - **gminy miejsko-wiejskiej, z wyłączeniem miast liczących powyżej 20 tys. mieszkańców**
 - **miejsce zamieszkania albo siedzibę musi być na obszarze objętym LSR lub operacja musi być realizowana na obszarze objętym LSR.**

Warunki...

- Wnioskodawcy w okresie ostatnich 2 lat poprzedzających złożenie *wniosku o przyznanie pomocy* nie przyznano jej pomocy inwestycyjnej w ramach działania *Wsparcie oraz promocja przedsiębiorczości i samozatrudnienia* (Program Operacyjny „Kapitał Ludzki, 2007-2013, działanie 6.2)

Uwaga

- **Składając wniosek przez LGD (oś 4)** obowiązuje najszersza definicja obszarów wiejskich, tzn. Wnioskodawca może mieć miejsce zamieszkania i realizować inwestycję, jeśli chodzi i gminę miejsko-wiejską, w **miejsowości liczącej do 20 tys. mieszkańców**;
- Dodatkowo w osi 4. Leader:
 - miejsce zamieszkania albo siedziba Wnioskodawcy musi być na obszarze objętym Lokalną Strategią Rozwoju (LSR) lub inwestycja musi być realizowana na obszarze objętym Lokalną Strategią Rozwoju (obszar działania LGD)

Warunki - osoba fizyczna dodatkowo:

- jest obywatelem państwa członkowskiego Unii Europejskiej,
- jest pełnoletnia,
- nie podlega przepisom o ubezpieczeniu społecznym rolników w pełnym zakresie,

Warunki... c.d.

- przedsięwzięcie jest **uzasadnione ekonomicznie**, w tym pod względem kosztów oraz zapewnia osiągnięcie i zachowanie celów działania *Tworzenie i rozwój mikroprzedsiębiorstw*,
- przedsięwzięcie spełnia wymagania wynikające z obowiązujących przepisów prawa, które mają do niej zastosowanie (np. przepisy ppoż., sanitarne, BHP, koncesje, zezwolenia, budowlane itp.),
- przedsięwzięcie nie jest finansowane z udziałem innych środków publicznych,
- przedsięwzięcie będzie realizowane w 1 albo 2 etapach, a w przypadku projektu obejmującego inwestycje polegające na nabyciu rzeczy będących przedmiotem leasingu - maksymalnie w 10 etapach,
- płatność ostateczna będzie obejmować nie mniej niż 25% łącznej planowanej wysokości pomocy – w przypadku operacji 2-etapowych (nie obejmujących leasingu).

Warunki... c.d.

- biznesplan przewiduje **utworzenie co najmniej 1 miejsca pracy**, co uzasadnione jest zakresem rzeczowym operacji

Wysokość i forma dofinansowania

- Zwrot wcześniej poniesionych kosztów kwalifikowalnych (netto) – 50%
- Maksymalny limit – 300.000 zł/ jednego Beneficjenta w całym okresie 2007-2013
- Działalność związana z przetwórstwem lub obrotem produktami rolnymi lub jadalnymi produktami leśnymi (objętych załącznikiem nr 1 do Traktatu Wspólnot Europejskich) – maksymalnie 100.000 zł i utworzenie co najmniej 1 miejsca pracy

Uwaga!

- Podwojenie limitu, gdy wnioski składane (różne przedsięwzięcia):
 - jeden przez LGD
 - drugi bezpośrednio do ARIMR

Miejsca pracy a wysokość pomocy

- **max. 100 tys. zł** jeżeli ekonomiczny plan operacji (EPO) przewiduje utworzenie od co najmniej 1 i mniej niż 2 miejsca pracy w przeliczeniu na pełne etaty średnioroczne i jest to uzasadnione zakresem rzeczowym operacji,
- **max. 200 tys. zł** jeżeli ekonomiczny plan operacji (EPO) przewiduje utworzenie co najmniej 2 i mniej niż 3 miejsca pracy w przeliczeniu na pełne etaty średnioroczne i jest to uzasadnione zakresem rzeczowym operacji,
- **max. 300 tys. zł** jeżeli ekonomiczny plan operacji (EPO) przewiduje utworzenie co najmniej 3 miejsca w przeliczeniu na pełne etaty średnioroczne i jest to uzasadnione zakresem rzeczowym

Utworzenie miejsca pracy

- Utworzenie i zachowanie miejsc pracy – 2 lata od dnia dokonania płatności ostatecznej (przy operacjach „bezleasigowych”) przez ARiMR
- Za **utworzenie miejsca pracy** uznaje się **zatrudnienie** na podstawie:
 - *umowy o pracę*
 - *spółdzielczej umowy o pracę.*

Za utworzone miejsce pracy uznaje się zatrudnienie:

- osoby przebywającej na emeryturze,
- osoby przebywającej na rencie (z wyłączeniem osób, które wystąpiły o przyznanie i którym przyznano rentę strukturalną w ramach PROW na lata 2004-2006 lub PROW 2007-2013),
- osoby zatrudnionej na podstawie umowy na zastępstwo.
- W przypadku, gdy o pomoc ubiega się osoba fizyczna, która planuje po złożeniu wniosku podjąć we własnym imieniu działalność gospodarczą jako mikroprzedsiębiorca, w liczbie tworzonych miejsc pracy uwzględnia się tę osobę jako zatrudnioną na pełnym etacie (tzw. samozatrudnienie).

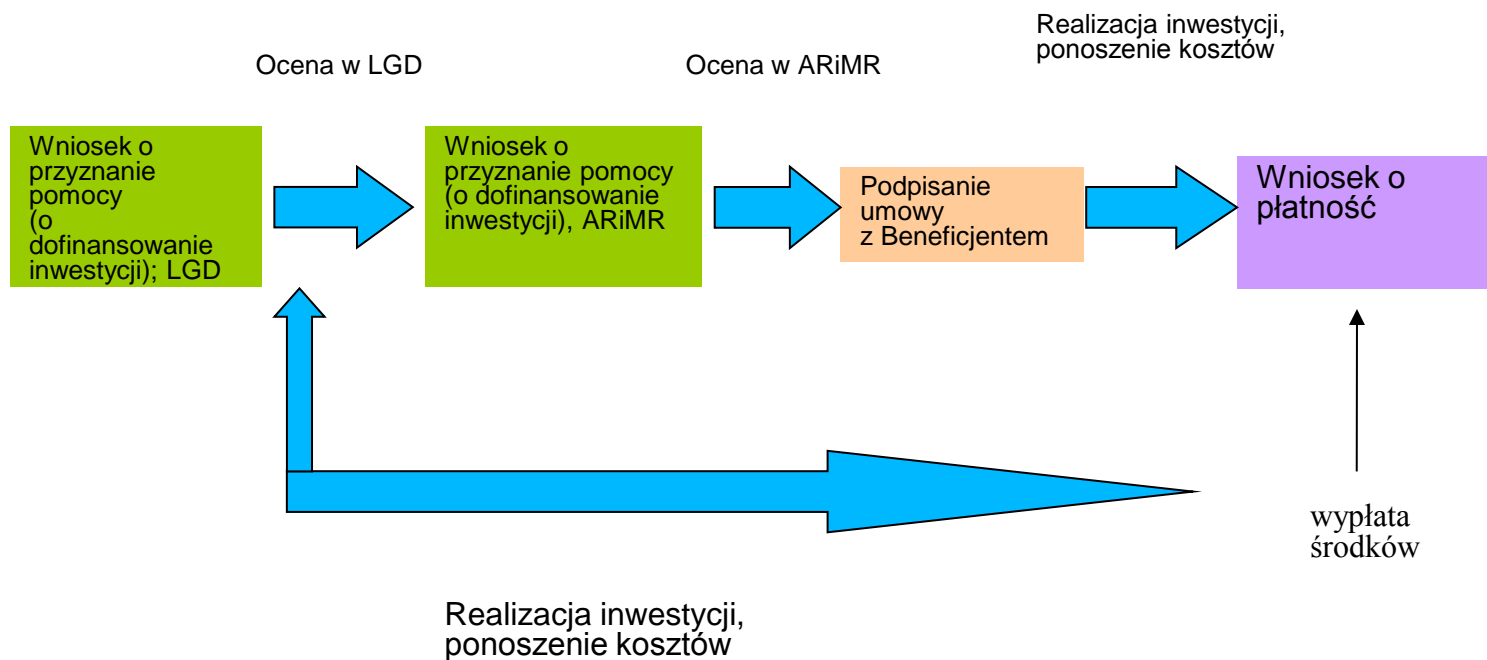
Za utworzone miejsce pracy nie uznaje się zatrudnienia:

- Stażystów,
- Osób zatrudnionych w celu przygotowania zawodowego,
- Osób wykonujących pracę na podstawie innej niż umowa o pracę lub spółdzielcza umowa o pracę (np. umowy zlecenie lub umowy o dzieło),
- Osób współpracujących (za osobę współpracującą w rozumieniu ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych uważa się małżonka, dzieci własne, dzieci drugiego małżonka i dzieci przysposobione, rodziców, macochę, ojczyrna oraz osoby przysposabiające, jeżeli pozostają z osobą prowadzącą działalność gospodarczą we wspólnym gospodarstwie domowym i współpracują z nim przy prowadzeniu tej działalności)

Realizacja inwestycji

- Realizacja inwestycji nie może się rozpocząć przed dniem złożenia wniosku o przyznanie pomocy;
- Realizacja projektu (inwestycji):
 - 1 etapowe – rozliczenie 24 miesiące od dnia podpisania umowy
 - 2 etapowe – rozliczenie 36 miesięcy od dnia podpisania umowy
 - nie później jednak niż:
 - **do 31 grudnia 2014 r. (przez oś 4, LGD)**

Dofinansowanie inwestycji

Koszty kwalifikowalne

- Analogicznie jak w działaniu
Różnicowanie w kierunku działalności nierolniczej

Kwalifikowalność kosztów i rozpoczęcie inwestycji

- **Kwalifikowalność kosztów** – ponoszone od dnia złożenia wniosku o przyznanie pomocy (przed podpisaniem umowy na własne ryzyko, wyjątek koszty ogólne – mogą być ponoszone od 1.I.2007 r.),
- Operację można zacząć realizować **od dnia złożenia wniosku** o przyznanie pomocy,
 - w takim wypadku wnioskodawca realizuje operacje **zgodnie z zestawieniem rzeczowo-finansowym** (załącznik do wniosku o pomoc i umowy), nie może w nim dokonywać przed podpisaniem umowy żadnych zmian (zmiany na wezwanie Agencji i 1 zmiana dopuszczalna po uzgodnieniu z Agencją)

Koszty kwalifikowalne:

- Poniesione:
 - nie wcześniej niż w dniu złożenia wniosku o przyznanie pomocy,
 - w formie rozliczenia pieniężnego do 10.000 zł brutto,
 - formie rozliczenia bezgotówkowego przeprowadzonego poleceniem przelewu
 - w przypadku transakcji, której wartość, bez względu na liczbę wynikających z niej płatności przekracza 10.000 zł brutto;

Koszty niekwalifikowalne

- zakup rzeczy używanych,
- podatek od towarów i usług (VAT);
- Marża finansującego (leasing),
- Zakup nieruchomości;
- budowy budynków mieszkalnych,
- zakupu samochodów osobowych przeznaczonych do przewozu mniej niż 8 osób (łącznie z kierowcą),
- finansowania poprzez leasing zakupu sprzętu komputerowego i oprogramowania służącego wsparciu podejmowanej lub rozwijanej działalności nierolniczej.

Rozpatrywanie wniosku-terminy

- LGD E.O. CENOMA – max. 45 dni
- ARiMR OR w Krakowie – 5 miesięcy („Mikro”) i 4 miesiące („Różnicownie”) – teoretycznie
 - Możliwość 2 x uzupełnienia wniosku
 - Termin na uzupełnienie/poprawienie wniosku – 21 dni!
 - Odmowa przyznania dofinansowania – w sytuacji nie dokonania przez wnioskodawcę w terminie uzupełnień;
- Agencja przyznaje dofinansowanie wg kolejności na liście przekazanej przez LGD E.O. CENOMA

Uzupełnienia

- Istnieje możliwość na pisemną prośbę wnioskodawcy **przedłużenia terminu na uzupełnienie/poprawienie wniosku** (do 30 dni!)
- Wszelkie uzupełnienia dokumentacji wydłużają czas rozpatrywania wniosku;

Ile mamy czasu na realizację
inwestycji?

A decorative graphic consisting of a solid teal horizontal bar that spans the width of the slide. Below this bar, on the right side, there are several horizontal lines of varying lengths and colors, including teal and white, creating a layered, modern look.

Etapy realizacji przedsięwzięcia (bez leasingu)

- Możliwy podział inwestycji na 1 lub 2 etapy:
 - 1 lub 2 transze, 1 lub 2 wnioski o płatność
- Rozliczenie inwestycji (złożenie wniosku o płatność)
 - 1-etapowe – 24 miesiące (2 lata) od dnia podpisania umowy
 - 2-etapowe
 - pierwszy etap – 24 miesiące
 - drugi etap (końcowy) – 36 miesiące
- - nie później jednak niż do dnia 31 grudnia 2014 r.
- Płatność ostateczna będzie obejmować nie mniej niż 25% łącznej planowanej kwoty pomocy

Leasing

- maksymalnie - 10 etapów
- wnioski o płatność – max. 2 razy w roku,
- pierwszy etap - 12 miesięcy od dnia podpisania umowy
- zakończenie inwestycji i złożenie wniosku o płatność ostateczną – max. po 60 miesiącach (5 lat) od dnia zawarcia umowy,
 - **lecz nie później niż do dnia 31 grudnia 2014 r.**
- Płatność ostateczna może obejmować mniej niż 25% całkowitej kwoty pomocy

Leasing

- Kosztami kwalifikowalnymi są **raty** zapłacone tytułem wykonania umowy leasingu (**cena netto nabycia rzeczy, tj. np.** zakupu maszyn, urządzeń, narzędzi, wyposażenia i sprzętu, środków transportu, jeżeli **przeniesienie własności** tych rzeczy **na beneficjenta nastąpi w okresie realizacji inwestycji, lecz nie później niż do złożenia wniosku o płatność ostateczną (rozliczenie).**

Leasing

- Przed planowanym dniem złożenia pierwszego wniosku o płatność pośrednią w OR ARiMR:
 - umowę leasingu wraz z harmonogramem spłat,
 - oryginał albo kopię potwierdzoną za zgodność z oryginałem **faktury sprzedaży rzeczy będących przedmiotem leasingu** wystawionej przez zbywcę na rzecz finansującego – w terminie określonym w umowie przyznania pomocy

Od czego zacząć....?

A decorative graphic consisting of several horizontal lines of varying lengths and colors (teal, light blue, white) extending from the left side of the slide towards the right, positioned below the main text.

Wniosek - jakie informacje należy przygotować? najważniejsze

- Numer identyfikacyjny – Biuro Powiatowe ARiMR,
- Inwestycja dotycząca prac budowlanych (budowa/przebudowa),
 - Kosztorys inwestorski,
 - Ostateczna decyzja o pozwoleniu na budowę lub zgłoszenie zamiaru wykonania robót budowlanych wraz z oświadczeniem że starostwo nie wniosło sprzeciwu (projekt budowlany),
- dokument potwierdzający tytuł własności do nieruchomości, na której wykonywana jest inwestycja (umowa, księga wieczysta),
- Zaświadczenie z ZUS o podleganiu ubezpieczeniom społecznym,
- Zapytania ofertowe i oferty – 3 szt.
- Szczegółowa specyfikacja planowanego do zakupu sprzętu/maszyn/urządzeń (ceny, parametry, dostawcy)

Biznesplan - - jakie informacje należy przygotować? najważniejsze

- Charakterystyka działalności
 - Czym dysponujemy obecnie (inventaryzacja: grunty, budynki, maszyny wykorzystywane na potrzeby działalności)
 - Opis usług/produktów/towarów
 - Odbiorcy
 - Rynek
 - Konkurencja
 - Przychody i koszty działalności dotychczasowej
 - Wpływ inwestycji na wzrost przychodów i kosztów działalności
- Rozplanowanie inwestycji w czasie:
 - Rozpoczęcie
 - Zakończenie
 - Uzyskanie wymaganych pozwoleń, decyzji (np. sanepid), koncesji itp.
 - Termin złożenia wniosku o płatność (rozliczeniowego) – zgromadzenie wszystkich faktur/rachunków, zatrudnienie pracownika/-ów, zgłoszenia do ZUS, dzienniki budowy, protokoły odbioru/montażu,

Jak prawidłowo realizować inwestycję aby ją rozliczyć i otrzymać zwrot kosztów?

A decorative graphic consisting of several horizontal lines of varying lengths and colors (teal, white, and light blue) extending from the right side of the text area towards the right edge of the slide.

Realizacja inwestycji

- **Wykonanie zakresu rzeczowego** projektu zgodnie z Zestawieniem rzeczowo-finansowym, stanowiącym załącznik do Umowy (zakup maszyn, urządzeń, wykonanie budowy, remontu itp..)
- **Udokumentowanie wykonania operacji** (robót, dostaw, lub usług) w zakresie rzeczowym i finansowym,

Realizacja inwestycji

- **Poniesienie i udokumentowanie** przez beneficjenta **kosztów kwalifikowalnych**
- W przypadku nabycia rzeczy na podstawie umowy leasingu przeniesienie praw własności nie później niż do dnia złożenia wniosku o płatność dla etapu, w ramach którego po raz ostatni będą rozliczane koszty leasingu,
- **Osiągnięcie zakładanego celu operacji nie później niż do dnia złożenia wniosku o płatność ostateczną;**

Poniesienie i udokumentowanie kosztów

- **Dokonanie płatności** za dostawy, usługi lub roboty budowlane zgodnie z zestawieniem rzeczowo-finansowym operacji,
 - **Udokumentować poniesione koszty** – w trakcie realizacji projektu należy gromadzić np.:
 - Faktury VAT, Rachunki, dokumenty celne wraz z dowodami zakupu, których dotyczą, Umowy z wykonawcami...itp.
 - Dowody zapłaty – potwierdzające poniesienie wydatku (zapłaty należności)
- stanowią załączniki do wniosku o płatność
- Wszystkie koszty muszą być zapłacone do dnia złożenia wniosku o płatność lub ostatniego uzupełnienia;

Wniosek o płatność

- Po zrealizowaniu operacji lub jej etapu wnioskodawca składa do ARiMR *wniosek o płatność*
- Wniosek o płatność składa się osobiście lub przez upoważnioną osobę w OR ARiMR właściwym ze względu na miejsce realizacji operacji
- Formularz wniosku o płatność zawiera wykaz niezbędnych dokumentów, które powinny być dołączone do wniosku (Załączniki),

Wniosek o płatność - wypłata środków

- Płatność dokonywana gdy Beneficjent :
 - Zrealizował inwestycję, poniósł koszty, udokumentował realizację i poniesione koszty,
 - W oparciu o składany wniosek o płatność wraz z wymaganymi dokumentami (załącznikami) – ich wykaz we wniosku i instrukcji;
 - Terminy składania wniosku o płatność – określone w umowie,
 - Wypłata po pozytywnym zweryfikowaniu wniosku, lecz nie później niż w terminie 3 miesięcy od dnia złożenia (nie wlicza się terminu na uzupełnienia/wyjaśnienia)

Zobowiązania beneficjenta wynikające z umowy

- Beneficjent zobowiązuje się do:
 - osiągnięcia i zachowania celu operacji,
 - Wykonywania rodzaju działalności, na którą dostał dofinansowanie;
 - realizacji projektu (w zakresie rzeczowym i finansowym)
 - umożliwienia przeprowadzenia kontroli związanych z przyznaną pomocą,
 - przechowywania dokumentów związanych z przyznaną pomocą,
 - informowania Agencji o okolicznościach mogących mieć wpływ na wykonanie umowy,

Zobowiązania beneficjenta wynikające z umowy

- Przestrzegania ograniczeń w zakresie:
 - **przenoszenia prawa własności** lub posiadania rzeczy nabytych w ramach realizacji operacji lub sposobu ich wykorzystywania,
 - **rodzaju wykonywania działalności** związanej z przyznaną pomocą oraz okresu lub miejsca jej wykonywania
- Wypełnienie ankiety monitorującej (dla ARiMR i LGD)

Zobowiązania po realizacji projektu (inwestycji)

- Zamieszczenie w miejscu realizacji projektu lub siedzibie Beneficjenta tablicy informacyjnej o finansowaniu projektu ze środków UE (gdy koszt całkowity pow. 50 000 EURO)
- Tablica musi być wykonana zgodnie z warunkami określonymi w Księdze wizualizacji znaku Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007-2013 - znajduje się na www.minrol.gov.pl
- Zamieszczenie tablicy do dnia złożenia wniosku o płatność ostateczną (projekty „bezleasingowe”) lub do dnia złożenia wniosku o płatność w ramach którego zostaną po raz pierwszy ujęte raty zapłacone tytułem wykonania umowy leasingu
- Eksponowanie tablicy – przez kolejne 5 lat

Od kiedy liczy się 5-letni okres, którego dotyczą zobowiązania?

W odniesieniu do zobowiązania dotyczącego:

- przechowywania dokumentów związanych z przyznaną pomocą
- utrzymania stanu zatrudnienia (utworzenia i zachowania miejsc pracy)
- eksponowania tablicy informacyjnej - okres 5-letni liczony jest od dnia dokonania przez Agencję płatności:
 - ostatecznej – dotyczy operacji obejmujących wyłącznie inwestycje realizowane bez udziału leasingu,
 - w wyniku której po raz pierwszy w ramach danej operacji zostały zrefundowane raty leasingowe – dotyczy operacji obejmującej wyłącznie inwestycje finansowane w ramach leasingu,
 - w wyniku której zostały zrefundowane wszystkie koszty kwalifikowalne z wyjątkiem rat leasingowych – dotyczy operacji obejmujących oba ww. rodzaje inwestycji;
- W przypadku pozostałych zobowiązań okres 5-letni liczony jest od **dnia przyznania pomocy**, tj. od podpisania umowy przyznania pomocy

Oznakowanie transakcji związanych z projektem

- prowadzenia oddzielnego systemu rachunkowości albo
- do korzystania z odpowiedniego kodu rachunkowego w ramach prowadzonych ksiąg rachunkowych
- albo prowadzenia zestawienia faktur lub równoważnych dokumentów księgowych – na formularzu opracowanym i udostępnionym przez Agencję, gdy na podstawie odrębnych przepisów Beneficjent nie jest obowiązany do prowadzenia ksiąg rachunkowych;
- W przeciwnym razie: koszty „nie oznakowane” będą podlegać refundacji pomniejszonej o 10%;

Możliwość dokonywania zmian w umowie w trakcie realizacji operacji

- Beneficjent zapoznaje się z umową!!!
- Zmiana umowy może być dokonana na wniosek każdej ze stron (beneficjent-ARiMR),
- Zmiany muszą mieć formę pisemnego aneksu (pod rygorem nieważności)
- Beneficjent uzgadnia z Agencją zmiany przed ich dokonaniem (aby nie narazić się na utratę całości lub części płatności),
- Zmiany muszą być uzasadnione pod względem ekonomiczno-technicznym;

Zaliczka

- Zaliczka:
 - do 50% wnioskowanej kwoty pomocy
 - Warunkiem wypłacenia zaliczki jest ustanowienie gwarancji odpowiadającej 110% kwoty zaliczki oraz jej złożenie w dniu podpisania umowy;
 - Formy gwarancji wraz z wykazem gwarantów:
www.minrol.gov.pl; www.arimr.gov.pl

Wyprzedzające finansowanie

- Wyprzedzające finansowanie (od 8.06.2012 r.):
 - Kwota nie może przekroczyć 20% wnioskowanej kwoty pomocy;
 - Warunkiem wypłaty jest ustanowienie dodatkowego zabezpieczenia prawidłowego wykonania umowy w postaci weksla in blanco wraz z deklaracją wekslową;

Dziękuję za uwagę
Marta Starmach

A decorative graphic element consisting of a solid teal horizontal bar that spans the width of the slide. Below this bar, on the right side, there are several horizontal lines of varying lengths and colors, including teal and white, creating a layered, modern look.